



PLAN FOR ARBEID MED ELEVENES SKOLEMILJØ

ROGNAN BARNESKOLE



INNHOOLD:

1. Innledning
2. Målsetting/formål
3. Særskilt sårbare elever
4. Definisjoner på krenkende ord og handlinger
5. Forebyggende og holdningsskapende tiltak ved Rognan Barneskole
6. Rutiner for avdekking av krenkende ord og handlinger, samt tiltak
7. Skolens råd og utvalg

Sist revidert:

Elevrådet: sept. 2020

FAU: 051020

Helsesykepleier: sept. 2020

Lærerkollegiet/plangruppa: Aug. 2020

SU/SMU: 261020

1 Innledning:

Opplæringsloven Kapittel 9a omhandler elevenes skolemiljø:

§ 9a-2. *«Alle elevar i grunnskolar og videregående skolar har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.»*

§9a-3. *«Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.»*

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.»

§9a-4. *«Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.»*

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse*
- b) kva tiltak skolen har planlagt*
- c) når tiltaka skal gjennomførast*
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka*
- e) når tiltaka skal evaluerast.*

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.»

§9a-5. Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det psykososiale miljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring, trygghet og sosiale tilhørighet.

Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for skolens håndtering av opplæringsloven § 9a - "elevenes arbeidsmiljølov".

Planen skal revideres årlig (elevråd, FAU, ansatte, helsesykepleier, SU). Ansvarlig for dette arbeidet er rektor.

2 Målsetting/formål:

- Skolen skal ved forebyggende tiltak redusere risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.
- Skolen skal ha rutiner som avdekker det dersom krenkelser ved hjelp av ord og handlinger forgår.
- Skolen skal ha rutiner som sikrer oppfølging dersom det avdekkes at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.
- Skolens skal jobbe kontinuerlig, langvarig og systematisk for å sikre elevene et godt psykososialt miljø.

3 Særskilt sårbare elever

Skolen har et skjerpet ansvar for å ivareta elever med en særskilt sårbarhet. Disse elevene er i risiko for å bli utsatt for mobbing og andre krenkelser. Elevens sårbarhet får konsekvenser for hva som er egnede tiltak. Et godt læringsmiljø beskytter mot økt sårbarhet.

Alle kan være sårbare i kortere eller lengre perioder av livet, spesielt når vi har utfordrende livssituasjoner og relasjoner. Når elever er i en sårbar situasjon, er det viktig at skolen gjenkjenner og forstår, og ikke gjør sårbarhet til en stigmatiserende personlighets-karakteristikk.

Skolen må også kjenne til ulike faktorer som kan øke sårbarheten hos barn og unge.

Disse faktorene blir oftest delt opp i sårbarhetsfaktorer knyttet til

- det individuelle (som sykdom, diagnoser, temperament, språkvansker)
- familie (som omsorgssvikt, psykisk sykdom, samlivsbrudd, rus, høyt konfliktnivå)
- jevnaldrende (som mobbing, utfordring i å etablere og bli i stabile vennerelasjoner)
- miljøet (som fattigdom, kriminalitet, mangel på sosialt nettverk)

Sårbarhet kan være knyttet til for eksempel elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har atferdsvansker eller sosio-emosjonelle vansker eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon. At en elev tidligere har vært utsatt for krenkelser, kan også gjøre en elev særskilt sårbar.

Noen elever kan være utagerende, mens andre elever lukker fortvilelse, utrygghet og sårbarhet inne i seg og blir stille. Andre igjen kan vise ulike uttrykk i forskjellige situasjoner. De kan ha både innagerende og utagerende uttrykk ut fra hvilken kontekst de er i, og hvilke mennesker de er sammen med. Noen elever kan se ut som om de har det helt fint. Disse elevene er gode til å tilpasse seg andres forventninger slik at ingen merker noe ved første øyekast

4 Definisjoner på krenkende ord og handlinger:

Mobbing innebærer at en eller flere elever sier eller gjør vonde og ubehagelig ting mot en annen elev. Ved mobbing skjer dette gjentatte ganger, og den som blir utsatt, har vanskelig for å forsvare seg (jfr. Utdanningsdirektoratet).

Utestenging betyr at noen gjentatte ganger blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.

Vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.

Diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse.

Digital mobbing er mobbing utført via mobil og/eller internett.

Dersom elevene utfører krenkende ord og/eller handlinger i skoletiden, er det skolen sitt ansvarsområde. Elevers atferd utenom skoletid er i utgangspunktet foresatte sitt ansvar. Men atferd som har tydelig tilknytning til skolen, vil likevel bli oppfattet som at skolen har et medansvar.

5 Forebyggende og holdningsskapende tiltak ved Rognan barneskole:

Ulike aktiviteter som i stor grad er elevstyrte og bærer preg av medbestemmelse:

- Tilbud om fysisk aktivitet i spisefriminutt for elever på mellomtrinnet fire dager i uka.
- Bordtennis ute i alle friminutt.
- Fotballbane, dødballbane m.m. ute.
- Klatrejungel, samt diverse klatrestativ.
- Sandkasse, husker
- Fungerende elevråd.

Andre aktiviteter som fungerer som forebyggende og holdningsskapende tiltak:

- Fadderordning mellom 1. og 6. trinn.
- Overnattingstur 5. trinn
- Årlig høstaktivitetsdag for 1. - 4. trinn.
- Høsttur for 5. - 7. trinn
- Tur i nærmiljøet for 1. trinn
- Fjellturer for 3. og 4. trinn
- Sykkeltur for 5. trinn
- Månedens forestilling for alle trinn. (ett trinn hver måned)
- Felles julekonsert for 1. - 4. og 5. - 7. trinn.
- Tema: «Sunn mat» - temauke på SFO
- «Åpen hall» - Idrettshallen er åpen for SFO-elever hver tirsdag mellom kl.14 og 15. Samarbeid mellom SFO, Frivilligsentralen og Fysioterapi.
- Alpintur til Misvær for 7. trinn.
- Årlig skidag for hele skolen.
- Idrettsdag for alle elever.

Aktivt holdningsarbeid:

- Utvidet skolehelsetjeneste – daglig tilstedeværelse fra helsesykepleier.
- «Sunt kosthold og tannhelse» - samarbeid med helsestasjon og tannhelsetjenesten – 3. trinn.

- Tema: «pubertet og selvbilde» - Samarbeid med helsestasjonen – 6. trinn.
- Tema: «rus og alkohol» Foreldremøte på 7. trinn. Samarbeid med rus og psykiaritjenesten, helsestasjon og politi.
- Info om helsesirkelen for 5. trinn – samarbeid med helsestasjonen.
- Foreldremøter om nettvett på 3. og 6. trinn.
- Foreldremøte om kropp og seksualitet på 2. trinn. Oppfølges av informasjon opp mot elevene – samarbeid med helsestasjonen.
- Tema: «Nettvett og sosiale medier» - foreldremøte på 6. trinn
- Fortløpende fokus på psykososialt miljø i alle klasser
- Klasseregler i alle klasser.

Konkrete tiltak for risikoutsatte elever:

- Skoleteam: Skolen har skoleteam bestående av skolens ledelse, aktuelle lærere, skolehelsetjenesten, barneverntjenesten og PPT. Representanter fra andre som arbeider med barn/ungdom kan også knyttes til skoleteamet i ulike situasjoner ved behov (Kommunepsykolog, fysioterapeut, barne- og ungdomspsykiatrien). Skoleteam vil kunne gi riktig hjelp raskere, bedre utnyttelsen av hjelpeapparatets ressurser, samt øke flerfaglig samarbeid rundt elever. Skoleteamet kan brukes av lærere, foreldre/foresatte, elever og andre samarbeidspartnere.
- Ansvarsgrupper rundt elever som mottar bistand fra flere tjenester og der det er behov for samordning av disse.
- Fraværsteam

Tiltak for samtlige elever:

- Helsepsykeleier: Vi har helsepsykeleier tilgjengelig daglig. Helsepsykeleier gjennomfører avtalte samtaler med enkeltelever/grupper, samt åpen dør ved behov.
- Skolens ledelse har som regel åpen dør både for lærere som trenger å luften bekymringer rundt elever og for elever som trenger noen å snakke med. Tilgjengeligheten er stor.
- Elevsamtaler med kontaktlærer minimum hvert halvår. Her tar man opp både faglig og sosial utvikling, samt trivsel i egen klasse og på skolen generelt.
- Utviklingssamtaler mellom kontaktlærer og foresatte hvert halvår. Elever deltar fra 5. trinn. Her tar man opp både faglig og sosial utvikling, samt trivsel i egen klasse og på skolen generelt.
- «Mitt valg»: «Mitt valg» er et Lions program. Gjennom «Mitt valg» er elevene med på leksjoner og aktiviteter som gir dem forståelse av seg selv og andre. De opplever mestring og glede. De får kompetanse til å stå trygt i egne valg. «Mitt valg» bidrar til at skolen ivaretar deler av opplæringsloven med tanke på å utvikle elevenes sosiale ferdigheter og et trygt og godt læringsmiljø. Programmet samsvarer svært godt med de nye tverrfaglige temaene «Folkehelse og livsmestring» og «Demokrati og medborgerskap» i den kommende læreplanen (gjeldende fra august 2020).

Skolens satsningsområder i forhold til ivaretagelse av det psykososiale miljøet:

- Systematisk arbeid med klasseledelse: Her arbeider vi mye med hva god klasseledelse er, og hva det innebærer for vår yrkesutøvelse. Vi har tydelig oppstart, avslutning, klare regler samt håndhevelse av disse. Det jobbes også med viktigheten av relasjonsledelse; gode relasjoner elev-lærer og elev-elev. Tydelig avklarte forventninger mellom aktørene i skolesamfunnet er også et viktig aspekt. Vi skal alle vite hva vi har å forholde oss til.
- Konkrete planer for overgangen mellom barnehage og barneskole, og mellom barneskole og ungdomsskole. Planene skal sikre gode overganger og ivaretagelse av elevenes behov.

6 Rutiner for avdekking av krenkende ord og handlinger, samt tiltak:

Alle ansatte ved Rognan barneskole har handlingsplikt. Det betyr at en skal:

- Gripe inn dersom det er nødvendig og mulig
- Varsle skolens ledelse om hendelsen
- Undersøke hva som har skjedd

Handlingsplikten er hjemlet i opplæringsloven § 9a-3 annet ledd

Skolen gjennomfører årlige elevundersøkelser fra 5. trinn. Undersøkelsene tar for seg tema krenkende ord og handlinger/mobbing. Etter undersøkelsen analyserer vi resultatet og setter inn tiltak der det trengs.

Skolen gjennomfører både elevsamtaler og utviklingssamtaler minst en gang per halvår. Et av temaene vi kommer inn på her er sosial trivsel i klassen og på skolen generelt, samt krenkende ord og handlinger/mobbing i elevgruppa generelt og i forhold til den aktuelle eleven spesielt.

Observasjoner av elever i samhandling gjennomføres kontinuerlig.

Dersom en er bekymret for en elev, kan dette drøftes både i eget team, med rektor, med helsesykepleier og i skoleteam.

Skolen og kommunen har etablert en egen meldingsfunksjon for bekymring rundt elevs skolemiljø på skolens- og kommunens hjemmeside. Meldingsfunksjonen er et bilde på skolens hjemmeside, «Meld fra om skolemiljø». Dette bildet er en lenke til et skjema som man kan fylle ut dersom man er bekymret for elevs skolemiljø. Utfylt skjema vil da bli sendt direkte til rektor. Meldingsfunksjonen kan benyttes av elever, foresatte, personale eller andre som opplever utfordringer rundt en elevs skolemiljø.

TILTAK VED MELDING OM ELLER MISTANKE OM KRENKELSER/MOBING:

Tiltak som skal iverksettes	Ansvar	Tidspunkt
1) Når skolen får melding om krenkende ord/handlinger/mobbing, settes det i gang undersøkelse	Rektor	Umiddelbart
2) Konstaterer man krenkende ord/handlinger/mobbing, skal foresatte orienteres	Rektor	Snarest
3) Individuell samtale med den / de som har vært utsatt for krenkende ord/handlinger/mobbing	Rektor	Snarest
4) Individuell samtale med den / de som har utført krenkende ord/handlinger/mobbing, samt informasjon til heimen.	Rektor	Snarest
5) Informasjon til kontaktlærere Informasjon til resten av personalet	Rektor	Snarest
6) Møte med mobber, foresatte og kontaktlærer	Rektor	Snarest
7) Oppfølgingskontakt med elever og foresatte som er involverte	Rektor	Fortløpende
8) Dersom elev eller foresatte melder om krenkende ord/handlinger/mobbing og ber om tiltak, SKAL saken behandles jfr. §9A i opplæringsloven.	Rektor	Snarest
9) Dersom det i forbindelse med mobbingen blir avslørt alvorlig voldsutøvelse som fører til fysisk skade, eller som har høy risiko for å føre til fysisk skade, skal saken meldes til politiet. Vold i tilknytning til skolen er skolens ansvar, og skolen er dermed ansvarlig for å melde volden.	Rektor	Umiddelbart
10) Ved melding jfr. §9A, lages det tiltaksplan for å stoppe krenkende ord/handlinger/mobbing.	Rektor	Snarest
11) Dokumentasjon om saken arkiveres i elevmappen	Rektor	Fortløpende
12) Involverte parter får tilbakemelding om tiltak	Rektor	Fortløpende
13) Ved behov og ønske om det, benyttes skolens skoleteam, som består av inspektør, rådgiver, helsesykepleier, representant fra barnevernet, representant fra PPT	Inspektør	Ved behov

Tiltak av typen sanksjoner er beskrevet i skolens ordens- og oppførselsreglement

7 Skolens råd og utvalg:

SU (samarbeidsutvalg)/SMU(Skolemiljøutvalg):

Samarbeidsutvalget består av rektor, to lærerrepresentanter, vaktmester svømmehall (rep. andre tilsatte), to foresattrepresentanter, to elevrepresentanter, en politikerrepresentant. Rektor kaller inn til første konstituerende møte, samt påfølgende møter.

FAU (foreldrenes arbeidsutvalg):

FAU består av en foreldrerepresentant fra hvert trinn. Rektor kaller inn til første konstituerende møte. Til øvrige møter kan både rektor og leder kalle inn.

Elevråd:

Rognan barneskole har valgt å ha to elevråd. Ett råd for elever fra 5. – 7. trinn og ett for elever fra 1. – 4. trinn. Rådet består av to representanter fra hver klasse. Elevrådet har en lærerkontakt som har nedsatt ½ time per uke til dette arbeidet. Lærerkontakt har, i samråd med leder, ansvar for å kalle inn til møtene i rådet.

Referanser:

- Skolens ordensreglement
- Opplæringsloven med forskrifter
- Forvaltningsloven
- Håndbok for skolehelsetjenesten
- Opplegg: Barn som pårørende
- Opplegg. Alle har en psykisk helse
- www.udir.no:
- Rundskriv Udir-2-2010 Retten til et godt psykososialt miljø etter opplæringsloven kapittel 9a
- Overgangsplaner (barneskole-ungdomsskole og ungdomsskole-videregående skole)